
VERSLAG LCA-CONGRES: AMBITIEUZE STAPPEN RICHTING EEN **DUURZAME BOUWKETEN**

MEER INFORMATIE: **ULBERT HOFSTRA** ULBERT.HOFSTRA@SGS.COM
WWW.SGS.COM/INTRON

‘Een levenscyclusanalyse is de meest betrouwbare vorm om de impact van materialen en producten te achterhalen en te toetsen. En daarmee absolute must om te kunnen blijven concurreren. De focus lag tot nu toe altijd op energie, maar verschuift op een goede manier naar materialen en recyclebaarheid.’ Zo vatte gastspreker Stefan van Uffelen de vraagstukken samen die werden behandeld tijdens het congres LCA: startpunt voor een duurzame bouwketen. Op dinsdag 14 juni kwamen zo’n 150 GWW- en bouwgerelateerde producenten, aannemers en opdrachtgevers samen in Het Oude Magazijn in Amersfoort voor een interactieve, leerzame middag.

Op uitnodiging van SGS INTRON en SGS Search betraden toonaangevende sprekers het podium: Patrick Buck (ProRail), Stefan van Uffelen (MVO Netwerk Beton), Harry Nieman (Nationale Milieudatabase), Ulbert Hofstra (SGS INTRON), Klaas-Jan Visser (BAM Infra) en Agnes Schuurmans (Rockwool). Zij vertelden uit eigen ervaring of vanuit wet- en regelgeving over de kansen die de productie of inkoop van duurzame materialen met zich meebrengt. Alle feiten en mogelijkheden die een LCA biedt passeerden de revue. Het interactieve karakter van het congres nodigde bezoekers uit om vragen te stellen en om met elkaar de dialoog aan te gaan.

GRENSWAARDE

Na een korte introductiefilm en een welkomstwoord van dagvoorzitter en directeur van SGS Search Udo Waltman, trapte Harry Nieman meteen stevig af. De Manager van de Nationale Milieudatabase (NMD) zette de toon met een oproep om zo snel mogelijk een grenswaarde voor milieuprestatie in de bouw in te voeren: ‘Door tegengestelde belangen laat de grenswaarde in het Bouwbesluit nog altijd op zich wachten. We moeten méér gaan kijken naar gebruik van duurzame materialen. Het is de hoogste tijd.’ Op de vraag van Waltman om zijn toekomstvisie uit te spreken antwoordde Nieman: ‘Een grenswaarde van 1.0 is prima haalbaar, zeker als we energiezuinig gaan bouwen. Bij verdere aanscherping zullen er echter keuzes moeten worden gemaakt. Op den duur moet de aandacht naar recyclen en de Cradle to Cradle-gedachte. Want onze bronnen zijn niet onuitputtelijk.’

SNELGROEIENDE TREND

Stefan van Uffelen, Programmamanager MVO Netwerk Beton Ook Stefan van Uffelen, Programmamanager MVO Netwerk Beton blikte vooruit. Maar niet voordat hij de aanwezigen meenam naar het ontstaan van de LCA en het belang van ambitieuze stappen maken richting een duurzame bouwketen. ‘Jarenlang was “materialen” de slechtst scorende en minst populaire categorie. Maar de aandacht voor materialen neemt toe, de scores worden beter en haken aan bij andere categorieën. Er is duidelijk sprake van een transitie.’ Van Uffelen noemde zichzelf “een LCA-promotor van het eerste uur”: ‘Wereldwijd zie je vraag ontstaan naar betrouwbare herkomst van materialen. Toetsing door middel van een LCA is dan het meest objectief en voor ons een logisch onderdeel in het

verduurzamen van de betonketen in Nederland. Wij stimuleren het gebruik ervan door middel van een puntensysteem. De focus die -in mijn ogen- altijd onterecht op energie lag, verschuift vanzelf naar materialen en recyclebaarheid. Op een gezonde manier. Kortom: de LCA is een snelgroeiende trend en mijn advies aan producenten is dan ook: bereid je voor, het is een absoluut cruciaal instrument om in de toekomst te kunnen blijven concurreren.'

GEEN DOEL MAAR EEN MIDDEL

Ulbert Hofstra, Senior Consultant bij SGS INTRON, ging back to the basics: wat is een LCA? Hoe werkt het? Waarom zou je het doen? En wat zijn de nieuwe ontwikkelingen? 'Duurzaamheid is méér dan CO₂.' aldus Hofstra. 'Het is kijken naar verschillende facetten, in diverse levenscycli. Cruciale vragen zijn: welke stappen doorloop ik? Wat is de impact van mijn keuzes? Goede, realistische gegevensverzameling én -borging is essentieel.' Een veelgehoorde uitspraak tijdens het congres was: "de LCA is geen doel, maar een middel". Hofstra lichtte dit toe: 'Het is een middel om te komen tot product- en procesverbetering, door bijvoorbeeld een product te vervangen door een milieuvriendelijkere variant. Daarnaast geeft het inzicht in de duurzaamheid van een product en dient het als middel in het economisch verkeer omdat het in aanbestedingen vaak als grote pré wordt beschouwd.'

PRODUCTINNOVATIE IS KEY

Na de pauze haakte Patrick Buck, Directeur Projecten bij ProRail, daarop aan: hij sprak over de kansen van LCA's in aanbestedingen. Zeker als de resultaten van de LCA zijn opgenomen in de Nationale Milieudatabase, verstevigt een organisatie haar positie in de markt. Grote opdrachtgevers zoals Rijkswaterstaat en ProRail bieden steeds vaker gunningsvoordeel aan aannemers die aantonen dat ze werk met een lage MKI (milieukostenindicator)-waarde opleveren. 'ProRail is zich bewust van haar maatschappelijke positie en verantwoordelijkheid, ook op het gebied van duurzaamheid', begint Buck zijn presentatie. 'Ik zou graag zien dat dáár de komende jaren meer aandacht voor komt.' Ook ProRail zelf wil hierin de komende jaren

forse stappen zetten. Buck: 'Onze ambitie? Een spoor écht duurzaam aanleggen en beheren. En in 2050 een geheel CO₂-neutraal spoor. Om die ambitie te realiseren is productinnovatie key. Dat betekent nú al voorsorteren, verduurzamen en dat vervolgens verankeren in onze eigen werkprocessen. Daar richten we ook ons inkoopbeleid op in.'

DEZELFDE TAAL SPREKEN

Na de nodige theoretische beschouwingen was het tijd voor de praktijk: een producent aan het woord. Agnes Schuurmans, Sustainable Building Public Affairs bij Rockwool, vertelde hoe belangrijk eerlijk meten en rekenen in de industrie is. 'De LCA als eenduidig instrument werd in onze branche direct van harte omarmd en ondersteund. Rockwool had eerst een online rekentool waarmee je als gebruiker kon toetsen wat het milieuprofiel van een bepaald product was. Onze huidige Ecolink, ontwikkeld door SGS INTRON, is daar een uitvloeisel van. Het productieproces wordt gemodelleerd en gekoppeld aan data waarmee je eenvoudig LCA's berekent. Inmiddels is de LCA ook internationaal dusdanig belangrijk dat we onze eigen LCA-software hebben gekozen. Dat blijft overigens nog een lastig punt: de uiteenlopende gedetailleerde regeltjes in verschillende landen. Het is een uitdaging om LCA's in alle landen exact hetzelfde vorm te geven.' Schuurmans pleitte voor één gemeenschappelijke tool: 'Met z'n allen dezelfde taal spreken en dezelfde methodes hanteren is nodig om zo flexibel mogelijk ook internationaal aan de slag te gaan met verduurzaming van materialen.'

GEREEDSCHAPSKIST

Klaas-Jan Visser, Manager Business Development BAM Infra Als laatste was het de beurt aan Klaas-Jan Visser, Manager Business Development bij BAM Infra. Hij sprak over de LCA vanuit het perspectief van de aannemer. 'Voor ons is de LCA een gereedschapskist om onze eigen doelstellingen van de grond te krijgen. Meten is weten, maar wat doe je vervolgens met die gegevens? Wij nodigden verschillende partijen uit om hierover te brainstormen.' Bij BAM Infra is duurzaamheid geen paragraafje in het jaarverslag, maar compleet geïntegreerd in de bedrijfsvoering. Visser:

'Het zit in het DNA van ons bedrijf. Iedereen en alles krijgt er mee te maken. We kijken actief naar onze leveranciers in de keten en streven naar minder materiaalverlies. Dat betekent niet louter rapporteren, maar ook (laten) verifiëren. Deze aanpak wordt positief ontvangen.' Op de vraag uit de zaal hoe het met de kostenkant zit antwoordt Visser: 'In het begin was er wat koudwatervrees, ook om al onze leveranciers mee te nemen. We zijn écht buiten onze comfortzone getreden. Opdrachtgevers en producenten durven het nu ook collectief te waarderen en maken vaak dezelfde keuze. Open kaart spelen en ze allemaal op tafel leggen is echter wel een must. Precies dáár ligt de grote uitdaging: met elkaar maximale transparantie krijgen.'

HET VERSCHIL MAKEN

Gedurende de middag werd duidelijk dat alle aanwezigen de waarde van de LCA inzien. Vanuit verschillende invalshoeken kwamen de voordelen maar ook de nog te nemen hobbels ter sprake. Na afloop waren de bezoekers helemaal op de hoogte van de belangrijkste ontwikkelingen en verwachte veranderingen op gebied van wet- en regelgeving. Patrick Buck vatte de middag mooi samen: 'Het stimuleren van duurzaam materiaalgebruik is van groot belang, niet alleen in aanbestedingen. Het is onderscheidend, en soms zelfs bepalend. Ik ben ervan overtuigd dat er nog veel winst te behalen is. De héle keten moet duurzame alternatieven (blijven) bedenken. Want alleen dan valt er daadwerkelijk iets te kiezen en kunnen we het verschil maken.'